

Обраћање вишег замјеника високог представника, Питера Бас-Бекера, на првој конференцији “Балкански мозаик” у БиХ

“Изградња јачег грађанског друштва у Босни и Херцеговини”

Даме и господо,

Хвала вам најљепше што сте ми пружили прилику да се обратим овој конференцији, чији су циљеви, по мом мишљењу, и важни и сврсисходни.

Једна од мојих главних надлежности на мјесту вишег замјеника високог представника јесте да учиним све што могу да промовишем јачање грађанског друштва у Босни и Херцеговини, посебно помажући актерима грађанског друштва, у њиховим напорима да успоставе ефикасне и одрживе механизме сарадње са домаћим властима.

Имајући у виду националну, уставну и административну сложеност БиХ — да не помињем њену болно блиску прошлост — ово није лак задатак.

Нацрт споразума о сарадњи Савјета министара БиХ и невладиног сектора у БиХ веома је илустративан примјер. Иако овај Споразум треба бити усвојен и потписан ових дана, требало је

јако пуно времена и пуно интензивног лобирања да би до тога дошло. Али, осигурати да овај Споразум заиста постане оквир за аутентично партнерство по свим питањима која су од заједничког интереса за невладине организације и Савјет министара – и за грађане уопштено – захтијеваће још више времена, труда и добре воље.

Витално и ангажовано грађанско друштво је, наравно, од кључне важности: не само за дугорочни успјех и одрживост свих реформи које је ова земља покренула у посљедњих неколико година, него и за одрживост саме земље.

Невладине организације и други актери грађанског друштва имају кључну улогу у развоју јаког, стабилног и цјеловитог друштва у Босни и Херцеговини.

Прошле седмице, на једној другој конференцији^{*}, с правом је речено да Босни и Херцеговини још увијек видљиво недостаје “друштвено љепило”, она врста “љепила” које се састоји од раширеног повјерења, очекивања добре воље и општег консензуса о томе зашто и како конститутивни народи и “други” треба да дијеле ову земљу.

Али, друштво значи пуно више од сагласности између националних група и политичара који их представљају. Оно, такође, значи склапање савеза различитих интересних сфера, заједничке интересе различитих друштвених слојева, стручних удружења, привредника, синдиката, студената, спортиста и такозваних обичних грађана.

То је оно што дефинише “грађанско друштво”. То је, такође, разлог зашто је енергично, ангажовано и захтјевно грађанско друштво тако потребно. Јер, рат је уништио више од живота и имовине. Он је уништио и то “друштвено љепило” – наду и осјећај припадности, због којих земље постају више од пуког збира својих управних дијелова: села, градова, кантона и ентитета од којих се састоје, и народа и грађана који у њима живе.

Захваљујући вриједном раду и стрпљивости грађана БиХ – те значајној водећој улози и помоћи међународне заједнице – основна обнова и изградња државе су окончани.

Али, удахнути живот тим структурама, осигурати да их већина људи прихвати и вјерује у њих – то тек треба учинити. То је посао јаког грађанског друштва – а Босни и Херцеговини је оно пријеко потребно.

Грађанско друштво може дати подршку помирењу, помоћи да се обнови повјерење и поспјешити толеранција, како међу појединцима, тако и између националних група, што мир чини одрживим, а заједничку државу легитимном у очима – и срцима – свих њених грађана.

Према томе, успостава, раст и договор о грађанском друштву нису само додатна опција или пожељни ток ствари. Они су од суштинске важности за благостање сваке демократске заједнице, односно друштва.

Имајући у виду изазове који се налазе пред вама, укључујући и усвајање функционалне и економичне уставне структуре, са којом се сви грађани и народи Босне и Херцеговине могу идентификовати, пред тек насталим грађанским друштвом ове земље налази се огроман задатак: не само помоћи у реформи државе, него и у поновној изградњи друштва.

Као што смо могли видјети у посљедњих годину дана, постизање консензуса потребног за реформу државних структура довољно је тешко само по себи; али, изградња развијеног (грађанског) друштва још је тежа. У ствари, то је вјероватно најтежи дио спровођења мировног процеса.

Вјерујем да се апатија, пасивност, цинизам и безнађе који владају међу много људи у овој земљи могу сузбити и превазићи стварањем јаке коалиције невладиних организација, медија, академских институција и свих других удружења односно израза грађанског ангажмана и грађанског дијалога. Међународна заједница може и мора играти своју улогу, али нити један тако

сложен и темељан задатак не може се отпочети, а камоли успјешно окончати, уколико то није заједничка воља грађана БиХ.

Надам се и вјерујем да ће они прихватити тај изазов.

Хвала вам.

[*](#) “Примјери из Босне и Херцеговине: одрживи концепти или странпутице међународне заједнице?”, у организацији Фондације Хеинрицх Боелл, Сарајево , 17. април 2007.